

“Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında” Sazişin təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında” 2014-cü il sentyabrın 29-da Həştərxan şəhərində imzalanmış Saziş təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 dekabr 2014-cü il
№ 1124-IVQ

**Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının
mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında**

SAZİŞ

Bundan sonra “Tərəflər” adlandırılacaq Azərbaycan Respublikası, İran İslam Respublikası, Qazaxıstan Respublikası, Rusiya Federasiyası və Türkmənistanın hökumətləri, Tərəflərin dövlətləri arasında mehriban qonşuluq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi istəyini rəhbər tutaraq,

Xəzər dənizinin birgə su resurslarının Tərəflərin dövlətlərinin ümumi sərvəti olmasını tanıyaraq,

Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının mühafizə olunması üçün Tərəflərin razılaşdırılmış fəaliyyətinin zəruriliyini qeyd edərək,

4 noyabr 2003-cü il tarixində Tehran şəhərində imzalanmış “Xəzər dənizinin dəniz ətraf mühitinin mühafizəsi haqqında Çərçivə Konvensiyası”nın müddəalarını nəzərə alaraq,

Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının mühafizəsi, artırılması və səmərəli istifadəsi üçün birgə elmi tədqiqatlar aparılmasının vacibliyini qeyd edərək,

Xəzər dənizində su bioloji resurslarının hasilatının Tərəflərin dövlətləri və onların əhalisinin məşğulluğu üçün iqtisadi önəm daşdığını nəzərə alaraq, aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Hazırkı Saziş Xəzər dənizinin su bioloji resurslarına tətbiq olunur.

Maddə 2

Hazırkı Sazişin məqsədləri üçün terminlər:

“su bioloji resursları” - balıqlar, molyusklar, xərçəngkimilər, məməlilər və digər növ su heyvanları və bitkiləri;

“Komissiya” - su bioloji resurslarının mühafizə olunması, səmərəli istifadəsi və onların birgə ehtiyatlarının idarə olunması üzrə Komissiya;

“birgə su bioloji resursları” - nərəkimi balıq növləri, kılkələr, suitilər, eləcə də Komissiyanın bu siyahıya daxil etdiyi digər balıq növləri;

“yenidən istehsal” - aşağıdakılara yönəlmiş tədbirlər də daxil olmaqla, su bioloji resurslarının yenilənməsidir:

- təbii artım və kürülemə yerlərinə istehsalçıların miqrasiya marşrutlarının mühafizə olunması və bərpa edilməsi;

- süni artırılma yolu ilə kürülərin və körpə balıqların artırılması və buraxılması;

- balıqların qidalanma, kürülemə və qışlama yerlərinin mühafizə olunması;

“ovlama” - müəyyən vaxt müddəti ərzində istənilən vəziyyətdə təbii yaşayış

mühitindən tutulan bütün su bioloji resursları;

“hasilat” - məqsədi su bioloji resurslarının təbii yaşayış yerlərindən çıxarılması olan istənilən növ fəaliyyət;

“ixtisaslaşmış hasilat” - əsas məqsədi balıqçılıq fəaliyyəti olan balıq növlərinin tutulması;

“kommersiya hasilatı” - süni artırılma və elmi məqsədlər üçün tutulmalar istisna olmaqla, ixtisaslaşmış hasilat;

“tutulma” - digər növ bioloji resursların ixtisaslaşmış ovu daxil edilməklə, bioloji resurs növlərinin ovu, çıxarılması və tutulması.

Maddə 3

Hazırkı Sazişin məqsədi, birgə su bioloji resurslarının idarə edilməsi də daxil olmaqla, Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının mühafizə olunması və səmərəli istifadəsidir.

Maddə 4

Hazırkı Sazişin həyata keçirilməsi üçün Tərəflər aşağıdakı prinsiplər əsasında əməkdaşlıq edirlər:

1) Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının kommersiya məqsədləri üçün istifadəsindən öncə mühafizəsinə önəm verilməsi;

2) birgə su bioloji resurslarının davamlı istifadəsi;

3) Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının tutulması və mühafizəsinin tənzimlənməsinə münasibətdə Tərəflər üçün məqbul olan ümumi qəbul edilmiş beynəlxalq qaydaların tətbiqi;

4) Xəzər dənizinin ekoloji sisteminin və su bioloji resurslarının bioloji müxtəlifliyinin mühafizə olunması;

5) elmi tədqiqatların su bioloji resurslarının mühafizə olunması və birgə su bioloji resurslarının idarə edilməsi üçün əsas kimi tətbiq edilməsi;

6) Xəzər dənizinin su bioloji resurslarının mühafizə olunması, səmərəli istifadəsi və birgə su bioloji resurslarının bütün areal üzrə idarə edilməsi üzrə uyğunluq tədbirlərinin təmin edilməsi.

Maddə 5

Hazırkı Saziş çərçivəsində Tərəflər aşağıdakı sahələr üzrə əməkdaşlıq edirlər:

- 1) razılaşdırılmış elmi tədqiqatlar aparılması;
- 2) birgə su bioloji resurslarının hasilatının tənzimlənməsi üzrə tədbirlərin işlənilib hazırlanması;
- 3) su bioloji resurslarının qeyri-qanuni, məlumatlandırılmamış, tənzimlənməyən hasilatı və qeyri-qanuni dövriyyəsi ilə mübarizə üzrə tədbirlərin işlənilib hazırlanması;
- 4) Tərəflərlə razılaşdırılmış formatda hasilat statistikasını üzrə məlumatların toplanması, təqdim olunması və mübadiləsi;
- 5) birgə su bioloji resurslarının və onların təbii yaşayış mühitlərinin yenidən istehsalı və mühafizə olunması, eləcə də nərəkimi körpə balıq növlərinin buraxılması üzrə qısa, orta və uzunmüddətli proqramların işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi;
- 6) birgə su bioloji resurslarının ov alətlərinin və hasilat texnologiyasının istifadəsi üzrə tövsiyələrin işlənilib hazırlanması;
- 7) elmi məlumat və mütəxəssislər mübadiləsi, seminar, konfrans və təlim kurslarının keçirilməsi.

Maddə 6

1. Tərəflər Komissiyanın müəyyən etdiyi meyarlardan, vahid tənzimləmə tədbirlərindən, qeyri-qanuni hasilat və yenidən istehsal üzrə tədbirlərlə mübarizə üzrə qarşılıqlı öhdəliklərdən çıxış edərək, ümumi icazə verilən ov üzrə milli kvota əsasında birgə su bioloji resurslarının hasilatını həyata keçirirlər.

2. Tərəflər kvotanı razılaşdırma bilmədikdə, Komissiyanın kvota üzrə sonuncu qərarı qüvvədə qalır.

3. Tərəflərdən biri ümumi icazə verilən ovda öz kvotasını mənimsəyə bilmədikdə, milli qanunvericiliyə uyğun olaraq ikitərəfli müqavilələrin bağlanması və digər razılaşmalar yolu ilə digər Tərəflərə ümumi icazə verilən ovdakı kvotasının qalıqlarına çıxış verə bilər.

Maddə 7

Nərəkimi balıq növlərinin kommersiya hasilatı hər bir Tərəf dövlətin ənənəvi hasilat metodlarının nəzərə alınması ilə Komissiya tərəfindən müəyyən olunan çaylarda və onların mənsəblərində, eləcə də dəniz rayonlarında həyata keçirilir.

Maddə 8

1. Nərəkimi balıq növlərinin tutulması belə faktların məcburi qeydiyyatı ilə minimuma endirilməlidir.

2. Tutulma yolu ilə ovlanan nərəkimi balıq növlərinin saxlanılmasına icazə verilmir və bu cür nərəkimi balıq növləri dərhal təbii yaşayış mühitinə qaytarılmalıdır.

3. Bu maddənin 1 və 2-ci bəndinin müddəaları elmi tədqiqatların aparılması, eləcə də süni artırılma məqsədləri üçün aparılan hasilata münasibətdə tətbiq olunmur.

Maddə 9

Tərəflər qeyri-qanuni, məlumatlandırılmamış, tənzimlənməyən hasilat və su bioloji resurslarının, eləcə də onlardan olan məhsulların qeyri-qanuni dövriyyəsi ilə mübarizə üzrə bütün mümkün tədbirləri görürlər.

Maddə 10

1. Bu Sazişin məqsədlərinə nail olunması üçün Tərəflər Komissiya təsis edirlər.
2. Hər bir Tərəf Komissiyaya bir nümayəndəsini və onun müavini təyin edir. Hər bir Tərəfin nümayəndəsi bir səsə malikdir. Komissiyanın iclaslarında hər bir nümayəndəni mütəxəssislər müşayiət edə bilərlər. Komissiyanın iclaslarının keçirilməsi üçün bütün Tərəflərin nümayəndələrinin iştirakı zəruridir.
3. Komissiya birinci iclasında prosedur qaydalarını qəbul edir və zəruri işçi qruplarını təsis edir.
4. Komissiyaya sədrlik ingilis əlifbası qaydasında, növbəlilik əsasında, iki il müddətində hər bir Tərəfin nümayəndəsi tərəfindən icra olunur.
5. Komissiyanın növbəti iclasları, ildə bir dəfədən az olmayaraq, sədrlik edən Tərəfin ərazisində keçirilir. Zərurət olduqda, növbədənkənar iclaslar keçirilir. Belə iclaslar yazılı formada Komissiyanın Sədrinə müraciət edən Tərəflərdən birinin xahişi əsasında keçirilir. Növbədənkənar iclas onun keçirilməsini Tərəflərdən ən azı üçü dəstəklədikdən sonra keçirilir.
6. Komissiyanın işçi dilləri ingilis və rus dilləridir. İclasların dilləri rus və fars dilləridir. Komissiyanın qərarlarını Tərəflərin nümayəndələri yekdilliklə qəbul edir və yazılı formada rəsmiləşdirirlər.
7. Tərəflər milli səviyyədə Komissiyanın qərarlarının yerinə yetirilməsini təmin edirlər.

Maddə 11

Komissiya aşağıdakı səlahiyyətlərə malikdir:

- 1) birgə su bioloji resurslarının mühafizə olunması, yenidən artırılması və səmərəli istifadəsi üzrə fəaliyyəti əlaqələndirmək;
- 2) birgə su bioloji resurslarının növlərinin siyahısına dəyişikliklər etmək;
- 3) hər il birgə su bioloji resurslarının ümumi icazə verilən ovunu müəyyənləşdirmək və onları milli kvotalara bölmək;
- 4) birgə su bioloji resurslarının ümumi icazə verilən ovunun milli kvotalara bölgüsü meyarlarını müəyyənləşdirmək;
- 5) nərəkimi balıq növlərinin milli kvotasının bu cür balıqların ovlanmasını öz çaylarında həyata keçirən digər Tərəfə verildiyi halda, bu cür tutulmanın milli kvotasının həcmi razılaşdırmaq;
- 6) aşağıdakı tədbirlər də daxil olmaqla, hasilata tətbiq edilən məhdudiyyətlər əsasında su bioloji resurslarının hasilatını və mühafizə olunmasını tənzimləmək:
 - ayrıca növ su bioloji resurslarına münasibətdə müəyyən olunmuş müddətə və müəyyən edilmiş rayonlarda hasilata qadağa qoymaq;
 - müəyyən edilmiş rayonlarda və ayrıca növ su bioloji resurslarına münasibətdə hasilatı mövsümi bağlamaq;
 - çıxarılan (ovlanan) su bioloji resurslarının minimal ölçüsünü və çəkisini müəyyən etmək;

- su bioloji resurslarının çıxarılması (ovlanması) vasitələrinin ölçüsünü və quruluşunu müəyyən etmək;

- hasilata qoyulan digər razılaşdırılmış məhdudiyyətlər;

7) birgə su bioloji resurslarının ovlanmasına olan kvotanın mənimsənilməsi üzrə təqdim olunmuş hesabatları və Komissiyanın digər qərarlarını Tərəflərin yerinə yetirməsi barəsində hesablara baxmaq;

8) hasilatda iştirak edən gəmilərin sayı və onların həyata keçirdiyi ovlama da daxil olmaqla, hasilat statistikasına barədə məlumatlara baxmaq;

9) birgə su bioloji resurslarına dair balıqçılıq qaydalarını təsdiq etmək;

10) siyahısı Komissiya tərəfindən təsdiq edilən nadir və yox olmaq təhlükəsi altında olan birgə su bioloji resurslarının və onların yaşayış yerlərinin mühafizəsi üzrə zəruri proqram və layihələr işləyib hazırlamaq və təsdiq etmək;

11) birgə su resursları üzrə razılaşdırılmış elmi tədqiqat proqramlarını təsdiq etmək və əlaqələndirmək, bu cür işlərin görülməsinin mütəmadiyini müəyyən etmək;

12) bu Sazişin məqsədlərinə nail olunması üçün aidiyyəti ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq etmək;

13) birgə su resurslarının mühafizəsi, yenidən artırılması və səmərəli istifadəsi sahəsində mübahisəli məsələlərin həllinə yardım göstərmək;

14) buraxılan körpə balıqların kəmiyyət və keyfiyyət xarakteristikalarının birgə qiymətləndirilməsi prosedurunu təmin etmək;

15) işçi qruplar yaratmaq və onların fəaliyyət istiqamətlərini və proqramlarını müəyyən etmək;

16) qəbul edilmiş qərarların icrasının monitorinqini həyata keçirmək;

17) nərəkimi balıq növlərinə və onların məhsullarına münasibətdə ixrac kvotalarını müəyyənləşdirmək;

18) bu Sazişin həyata keçirilməsi üçün zəruri ola biləcək digər funksiyaları həyata keçirmək və digər qərarlar qəbul etmək.

Maddə 12

Hazırkı Saziş Tərəflərin dövlətlərinin iştirakçısı olduğu digər beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn hüquq və öhdəliklərinə toxunmur.

Maddə 13

Hazırkı Sazişin heç bir müddəası Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında danışıqların nəticələrini önləyən kimi təfsir edilmir.

Maddə 14

Hazırkı Saziş heç bir qeyd-şərt edilə bilməz.

Maddə 15

Hazırkı Sazişin müddələrinin təfsiri və ya tətbiqi ilə bağlı istənilən mübahisə Tərəflər arasında məsləhətləşmələrin və danışıqların aparılması yolu ilə həll olunur.

Maddə 16

1. Hazırkı Sazişin müddəaları Tərəflərin razılığı əsasında düzəldilə və dəyişdirilə bilər.
2. Hazırkı Sazişə edilən düzəliş və əlavələr onun ayrılmaz tərkib hissəsidir və bu Sazişin 18-ci maddəsində nəzərdə tutulan qaydada qüvvəyə minən ayrıca protokollarla rəsmiləşdirilir.

Maddə 17

Hazırkı Sazişin Depozitarisi Rusiya Federasiyası Hökumətidir.

Maddə 18

1. Hazırkı Saziş Tərəflərin onun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlət-daxili prosedurların yerinə yetirilməsi barədə sonuncu yazılı bildirişinin Depozitari tərəfindən alındığı tarixdən 30 (otuz) gün sonra qüvvəyə minir.

2. Hazırkı Saziş qeyri-müəyyən müddətə bağlanılır. İstənilən Tərəf bu Sazişdən çıxmaq niyyəti barədə Depozitariyə yazılı bildiriş göndərməklə, bu Sazişdə iştirakını dayandıra bilər. Bu Saziş həmin Tərəfə münasibətdə Depozitari tərəfindən bu cür bildirişin alındığı tarixdən 12 (on iki) ay müddətində qüvvədə olacaqdır.

Həştərxan şəhərində 29 sentyabr 2014-cü il tarixində, bir nüsxədə olmaqla, Azərbaycan, qazax, rus, türkmən, fars və ingilis dillərində imzalanmışdır, bütün mətnlər eyni qüvvəyə malikdir.

Fikir ayrılığı yarandığı halda, Tərəflər ingilis dilində olan mətnə müraciət edirlər.

Hazırkı Sazişin əsl nüsxəsi saxlanmaq üçün onun təsdiq olunmuş nüsxələrini Tərəflərə göndərəcək Depozitariyə verilir.

Azərbaycan Respublikası Hökuməti adından
İran İslam Respublikası Hökuməti adından
Qazaxıstan Respublikası Hökuməti adından
Rusiya Federasiyası Hökuməti adından
Türkmənistan Hökuməti adından

(imza)
(imza)
(imza)
(imza)
(imza)